

Так і сказаў...

Александр ПОТУПА, профессор:

**"Судя по всему,
до громкого захлопывания
"железного занавеса"
и превращения страны
в полноценную
соцлагерную зону особого
режима осталось полшага"**

Самые опасные сценарии развития Беларуси, о высокой вероятности реализации которых я говорил 3-4 года назад, к сожалению, воплощаются почти в лабораторной чистоте. В государственном секторе общества установлена четкая диктатура — президент имеет возможность совершенно бесконтрольно управлять армией чиновников. С этого плацдарма ведется интенсивная тоталитаризация экономики и третьего сектора. С экономической все понемногу — она испытывает всеобъемлющий антирыночный фазовый переход. Фактически это уже административно-командная экономика, точнее — по функциональным признакам репрессивно-экспроприационная. Остатки легального предпринимательства методично ликвидируются либо выдавливаются из страны. Последствия уже ясно просматриваются на прилавках и в кошеляках — по средним зарплатам и пенсиям Беларусь находится в числе самых низших стран Европы, и остается совсем немного до полного торжества талонно-распределительной системы. В сущности, эквивалентный фазовый переход испытала и официальная внешняя политика — Беларусь начисто вытеслена из европейского политико-правового пространства и ускоренно втягивается в "братский круг" антизападных маргиналов, уверенно занимающих "призовые места" во всемирных списках нарушителей прав человека и свобод слова. Судя по всему, до громкого захлопывания "железного занавеса" и превращения страны в полноценную соцлагерную зону особого режима осталось полшага — полная продажа предприятий валюты государству и запрет на ее

Стоп-кадр

Такія сцэны часта ўбачыш на мінескіх вуліцах. Нават у холад. Жанчына, якая просіць міласціны, схавалася ад пранізлівага ветру за вугал будынка. Але холад дастае, што яскрава відаць на яе твары. Але яшчэ больш дастае холад дзяржавы да такіх людзей.

Фота IREX/ProMedia.

Па вашай просьбе

Што такое дыфамация?

Шаноўныя сябры! У нумары "Народнай волі" за 18 лістапада надрукаваны артыкул "Зінон Пазыняк — аб дыфаматцыі генерала Чапрынца". У сувязі з публікацыяй некаторыя чытачы паведамілі нам, што ім не зразумела сэнс слова "дыфамация", які даволі рэдка сустракаецца ў друку. Просім прабачэння, што не патлумачылі тэрмін "дыфамация" адразу. Робім гэта зараз. Згодна з "Тлумачальным слоўнікам беларускай літаратурнай мовы" (Мінск: "Беларуская энцыклапедыя", 1996) слова "дыфамация" азначае: "апаўнячэнне ў друку звестак (сапраўдных ці ўяўных), якія ганьбяць, няслаўяць каго-небудзь". Дзякуем усім, хто ўважліва і з цікаўнасцю чытае нашу газету.

Рэдакцыя "Народнай волі".

Народная Воля

На прастор, на шырокі разлог
Выхадзі, мой народ, грамадою...

Якуб Колас

Рубам!

**Ці ведаюць гэтыя "інтэграсты",
на што яны замахваюцца, што іх чакае?**

Сродкі масавай інфармацыі паведамляюць аб намірэннях так званих інтэграстаў па аб'яднанні Беларусі з Расіяй. Душэ сур'ёзна размовы аб стварэнні саюзнага парламенту, адзінага грамадзянства. Але ў адпаведнасці з першым артыкулам Канстытуцыі, якую ніхто не адмяняў і за якую прапалаваў на другім рэферэндуме народ, Беларусь з'яўляецца незалежнай дзяржавай. Таму ўвесь гэты "аб'ядноўчы" працэс незаконны і не можа быць прызнаны сапраўдным прытрымліваючыся іншых народаў змагаюцца за сваю незалежнасць, а ўдзельнікі рабочай дэлегацыйнай групы па аб'яднанні з ліку беларускіх "патрыяты" спрыяюць не страце, як быццам незалежнасць ім нечым перахадзіць. Планавае ўтварэнне адзінай дзяржавы прывядзе да змянення канстытуцыйнага ладу нашай

краіны і ператворыць не ў частку і прыдатак Расіі, як гэта ўжо было. Але ў адпаведнасці з артыкулам 3 Канстытуцыі "Любыя дзеянні па змяненні канстытуцыйнага ладу і дасягненні дзяржаўнай улады гвалтоўнымі метадамі, а таксама шляхам інашага парушэння законаў Рэспублікі Беларусь караюцца згодна з законам". Калі ж гэта робіцца са згоды або па даручэнні наагаворы прэзідэнта, то ён яўна парушае свой абавязак гарантаваць Канстытуцыю, на якой кіраваўся, уступаючы на пасад. Тады можна сказаць: а навошта нам такі прэзідэнт, які спрыяе страце незалежнасці застатка, каб не абараняць у адпаведнасці з Канстытуцыяй? Мы яго выбіраў і прэзідэнта незалежнай Беларусі, а не ў якасці генерал-губернатора. Імкнучыся да аб'яднання з Расіяй, прэзідэнт сам сабе пазбаўляе легітымнасці.

Демократия по-белорусски

**Публикация в "Народной воле" возымела действие:
милиейский пост из кабинета судьи Трубникова убрал**

Административный судья Партизанского района Николай Трубников убрал и метал. "Суткі" сыпаліся направо і налева: Николай Романов — тры, Сергей Майкоў — шэсць, Валод Конопацкі — пятнаццаць, Вячаслав Сивіч — пятнаццаць... Задэла, гаворыць, судзья Федалька, судзіла "Народную волю" (№204 за 13.11.98г.), в которой было сказано, что Николай Алексеевич — всего лишь "судейный исполнитель" при начальнике районной милиции. О том, что это так, может убедиться всякий: между кабинетом Н.Трубникова и кабинетами других судей в суде Партизанского района установлен милиейский пост. А в Московском районе столицы административный судья вообще помещен прямо в здании РУВД. И правильно! Чего зря бензин жечь: поставили протокол и тут же, не отходя от "касс", выдал "заработанное" покарание.

Тем не менее после появления публикации в газете милиейский пост из кабинета судьи убрал. И теперь Николаю Трубникову отвечать за погрешности процессуальных норм придется персонально. Так в нарушение Конституции и Закона о профсоюзной деятельности на "Несанкционированном" шестисти в качестве наблюдателя, подверг его административному аресту "на полную катушку". Особо следует остановиться на судебном процессе Вячеслава Сивича. Николай Трубников так торопился выполнить команду отправить за решетку секретаря управы БИФ, что вызвал "нарушителя" в суд не только не

Не до жиру?

**В Пинске отсутствие в продаже
молочных продуктов, яиц
объясняют их дешевизной
и высокой потребляемостью...
Ибо на другие денег у населения нет**

В течение последних нескольких дней в прилавках магазинов в Пинске стали исчезать молочные и некоторые другие продукты, составляющие основу питания большинства населения. В один из дней ни в одном из четырех исследованных магазинов нельзя было купить молоко, кефир, сметану, сливочное масло и некоторые другие продукты. На следующий день утром только в одном из тех же четырех магазинов продавали сливочное масло по 200 граммов в одни руки. Молоко завезли, но продавцы говорили, что после обеда, когда люди будут возвращаться с работы, его точно не станет, поэтому лучше покупать сейчас. На Пинском молочном комбинате уточнили, что по сравнению с прошлым годом объем выпуска молочных продуктов не снизился, а даже возрос. Отсутствие же молочных продуктов в торговле объясняют тем, что эти продукты — самые дешевые и их покупает все больше людей. Магазины резко увеличили заявки на молочные продукты. Тяжелое положение сложилось в городе и с некоторыми другими продуктами. Уже который месяц в магазинах нет куриных яиц, а за сахаром, появляющимся в продаже крайне редко, выстраиваются длинные очереди. Очевидно, что так называемая колхозно-совхозная "продовольственная безопасность" страны, по крайней мере в Пинске, не обеспечена. Алексей ДИКОВИЦКИЙ.

Профсоюзные рыхтунцы
да масавай акцыі пратэсту

Аб гэтым паведаміў кіраўнік прафсаюза работнікаў аўтамабільнага і сельскагаспадарчага машынабудавання Аляксандр Бухвосту на прэс-канферэнцыі ў Мінску. Акрамя яго, заўваж падпісалі старшын прафсаюзаў работнікаў нацыйнальнай акадэміі, навуку абароннай, радыёэлектроннай прамысловасці, а таксама машына- і прыборабудавання. Планаўшы, што дэманстранты прайдуць трыма калонамі ад прахадных пад'ёмнікаў да адной з трох плошчаў — Кастрычніцкай, Свободы ці каля Палада спорту. Мяркуюцца колькасць удзельнікаў — 30 тысяч чалавек. Акцыя ўдзел у якой адыбш акцыі пратэсту прафсаюзаў работнікаў аўтамабільнага і сельскагаспадарчага машынабудавання і навуку абароннай, радыёэлектроннай прамысловасці, а таксама машына- і прыборабудавання. Планаўшы, што дэманстранты прайдуць трыма калонамі ад прахадных пад'ёмнікаў да адной з трох плошчаў — Кастрычніцкай, Свободы ці каля Палада спорту. Мяркуюцца колькасць удзельнікаў — 30 тысяч чалавек. Акцыя ўдзел у якой адыбш акцыі пратэсту прафсаюзаў работнікаў аўтамабільнага і сельскагаспадарчага машынабудавання і навуку абароннай, радыёэлектроннай прамысловасці, а таксама машына- і прыборабудавання.

Дзеля чаго нам хлусілі?

Добра памятаю, як два вялікіх беларускіх палітыкі, В.Ф.Кебич і А.Р.Лукашэнка, селі да "крутых естэй", пачалі перагаворы, каб перадаць свае ўласныя выбарчыкі. Галоўным пытаннем у жыцці краіны тады, як і зараз, была эканоміка, пакладзеная "на лапаты" фабрыкі і заводы, разваленыя і апустэлыя калгасныя фермы. Калі ў Кебича — прэм'ера — не знаходзілася рычаго, каб падтрымаць "жыццёвы трыш" гаспадаркі рэспублікі, то ён, кандацый у прэзідэнты, не змог нічога прадумаць, каб падмануць электрат і сваёй воляй пасадзіць Кебича ў прэзідэнцкае крэсла. А вось кандацый у прэзідэнты А.Р.Лукашэнка катэгарычна і пераканана абнавіў беларускі народ: "Мы запустім фабрыкі і заводы", "Мы очистим склады от нерезализованной продукции". Як Кебич не дапытываўся: "А як вы гэта зробіце?" — Лукашэнка сваіх кары не раскрываў. Я слухаў і думалі: "Зрушыць эканоміку Беларусі Кебич зусім не здольны. Лукашэнка ведае, як гэта зрабіць, але баіцца, каб яго апанент не перахапіў і не скарыстаў магчымасць чарэдай палачкі". Праходзіць выбары. Уладар гэтых скарыстаў становіцца прэзідэнтам. Пятую з прэзідэнцкага крэсла перасаджаецца ў

**Собачья
жизнь...**

На днях зашла в продуктовый магазин. В колбасном отделе на витрине рядом с супердорогими лично для меня колбасно-мясными деликатесами лежала колбаса "Тузик". По шестидесяти восемь тысяч за килограмм. Честно говоря, мне до слез стало горько и обидно. Колбаса для собак продается не в специальном отделе, вместе с "Вискасами". "Китекетами" и прочими кошачьими-собачьими радостями, а лежит рядом с дорогостоящими сосисками, рулетами, карбонатами и аппетитными мясными вырезками. Честно говоря, я восприняла эту натуралистичную картинку, как плевок в душу. Мол, не можешь заплатить за хорошую дорогую колбасу, значит, живи у тебя собака. Вот и ешь "Тузик". Если все нужно понимать именно так, как поняла я, то это — откровенное хамство со стороны наших чиновников. В конце концов, "Тузик" можно было бы во что-нибудь и переименовать... Я пересчитала свои "пенсионные" копейки. Денег хватало на полкило не самой дорогой колбасы. Или на три с половиной килограмма "Тузика"...

Жанна ФЕОКТИСТОВА,
пенсионерка.

**Сярод падазронах
у выкраданні харвацкіх заложнікаў
ёсць і грамадзянін Беларусі**

Участковая прокуратура Каўнаса, якая расследуе гісторыю выкрадання двух грамадзян Харватыі, убудзіла кримінальную справу супраць затрыманых вечарам 14 лістапада падазронах. А 16 лістапада Дзяржаўны паліцыйны афіцэр аб'явіў прэзвішчы, якія некалькі дзён трымаліся ў секрэце. Гэта 26-гадовы грамадзянін Беларусі Сяргей Івановіч і 29-гадовы грамадзянін Літвы Рычардас Пінскас. Як паведамыла Нацыянальная інфармацыйная агенцыя ЭЛТА, абодва яны ўзяты пад варту. Аднак праваахоўныя органы лічыць, што ў арганізацыі выкрадання замежных заложнікаў удзельнічалі больш асоб, і іх пошук працягнецца. Заложнікі з Харватыі, якіх ўтрымліваліся на працягу дзесяці дзён у адным з калгасных дамоў, былі вызвалены атрадам хуткага рэагавання "Арас" вечарам 14 лістапада. У ходзе аперацыі ніхто не пацярпеў. Аднак выкрадаланнікі, якія патававалі ў харватаў выкуп у 100

Происшествия

**Домой
с работы
не вернулся...**

Чрезвычайное происшествие произошло в одну из ночных смен на ОАО "Сморгонский комбинаторный завод". На рабочем месте с травмой головы был найден мертвым работник предприятия. Начальник инспекции по охране труда, транспортной и пожарной безопасности Минского сельхозпрола Леонтий Коктыш сообщил корреспонденту БЕЛТА, что это 36-й по счету случай гибели работника на объектах агропромышленного комплекса за прошедшие десять месяцев текущего года. В прошлом году за этот же период таких случаев было 123. Олег ШВЕДОВ.

**Меры Нацыянальнага банка Беларусі,
накіраваны на павелічэнне прарапонаў замежнай валюты
на Міжбанкаўскай валютнай біржы, не займелі эфекту**

Як вядома, з 2 лістапада, згодна з рашэннем Наўбанка, дзелкі па пакупцы і продаж за замежнай валюты (у прыватнасці, амерыканскіх долараў) павінны ажыццяўляцца, за невялікімі выключэннямі, толькі на таргах МВБ і па афіцыйным курсе Наўбанка. Аднак пасля ўступлення ў сілу аб'ёмы таргоў не толькі не павялічыліся, але і, наадварот, прыкметна знізіліся. 3 2 па 13 лістапада аб'ём таргоў склаў 17,735 мільяна долараў — на 3,529 мільяна, або на 16,6 працэнта менш, чым за перыяд з 19 па 30 кастрычніка. Дзмітрый УСАЎ.

Через Беларусь — до Нижнего Новгорода

Представители Министерства транспорта и коммуникаций Беларуси приняли участие в состоявшемся в Берлине подписании меморандума о продлении второго транспортного коридора. Теперь его путь из Берлина через Варшаву — Минск — Москву протянется до Нижнего Новгорода. Деловые круги Беларуси всегда с интересом следили за развитием транспортного коридора Европы о продолжении, формировании и обустройстве транспортных коридоров, пролегающих через территорию республики. Как сообщили корреспонденту БЕЛТА в Минтран-

Шаноўныя сябры!

НАПАМІНАЕМ:
працягваецца падпіска на першую палову 1999 года.
Спадзяемся, што адзіная рэспубліканская штотдзённая незалежная газета будзе і надалей вяртаць вам любімы выданне.
Вы з "Народнай воляй", "Народная воля" — з Вамі!

Дэнэл Спекхард:

"Мы не хочам весці дыскусію аб тым, дзе будучы жыць паслы, куды яны пераедуць... Нас перш за ўсё хвалюе пытанне аб тым, ці будзе мы здольныя аднавіць тыя прынцыпы, паводле якіх ажыццяўляюцца дыпламатычныя зносіны"

Пасол ЗША ў Беларусі Дэнэл Спекхард нядаўна даў інтэрв'ю карэспандэнту радыё "Свабода", у якім выказаў свой пункт погляду на адносіны ЗША і нашай краіны і ў прыватнасці — на канфлікт вакол Драздоў. Думаем, яны зацікавіць і нашых чытачоў. "Пасля майго вяртання ў ЗША я вельмі ўважліва адсочваў падзеі ў Беларусі з Вашынгтону: некалькі разоў на тыдзень гутару з супрацоўнікамі амбасады ў Мінску, робім агульны дакументаў і аспекты замежнай палітыкі, што зыходзяць ад Дзяржаўнага дэпартамента ў ўрада ЗША, праводжу сустрэчы і дыскусіі з афіцыйнымі асобамі на розных узроўнях пра накірунку і характар замежнай палітыкі ЗША. І па-ранейшаму ўдзельнічаю ў штотдзённым працэсе развіцця двухбаковых зносін паміж нашымі краінамі. Мне было вельмі няпроста віртуальна ў ЗША, таму што мае сэрца па-ранейшаму ў Беларусі, гэтак жа, як і мая афіцыйная пасада... Я захаваю назаўсёды і жаданне на вяртанне ў Беларусь, але перш-наперш мы павінны пераадолець тыя складанасці, што ўтрымліваюцца ў нашых узаемаадносінах". На пытанне аб прычынах канфлікту вакол Драздоў Спекхард адказаў наступнае: "Мне падаецца, што Беларусь пакуль знаходзіцца ў працэсе вывучэння і разумення сваіх міжнародных абавязкаў, якія краіна прыняла, каб атрымаць суверэнітэт і незалежнасць. Выпаві Беларусь зыходзіць з адміністрацыйна-кананічнай сістэмы, цэнтралізаванай улады, практыкі прытрымлівання нацыянальных законаў і рашэнняў, з вельмі назначаным вопытам выканання міжнародных законаў і дамоўленасцяў. У далейшым выпадку рашэння, прынятыя на нацыянальным узроўні, супярэчылі міжнародным абавязанням. Гэта прывяло да канфлікту". Што тычыцца ўзаемаадносін паміж ЗША і Рэспублікай Беларусь і магчымасцяў развязання канфлікту, Спекхард адказаў наступнае: "Мы працягваем дыялог з беларускім кіраўніцтвам. І мы спрабуем растлумачыць, што

гэта — не жылёвае пытанне, мы не хочам весці дыскусію вакол пытанняў аб тым, дзе будучы жыць паслы, куды яны пераедуць і наколькі ўтульна гэтыя месцы. Нас не вельмі хвалюе пытанне ўтульнасці альбо няўтульнасці месца, нас перш за ўсё хвалюе пытанне, ці будзем мы здольны аднавіць тыя прынцыпы, паводле якіх ажыццяўляюцца дыпламатычныя зносіны. Якім чынам мы можам быць упэўнены ў тым, што надалей амбасадарам ЗША будзе забяспечана ахова ў адпаведнасці з Венскай канвенцыяй, што ў Беларусі, і ЗША адпаведна разумеем і тлумачым пазажанні Венскай канвенцыі? І я мяркую, што гэта ёсць найбольш складанае пытанне, якое нам трэба вырашыць. Некаторыя асобы з беларускага боку па-ранейшаму лічыць, што калі яны знойдуць амбасадарам прымальны ўмовы для жыцця, то праблема будзе цалкам вырашана, аднак праблема не ў гэтым. Пытанне ў тым, якім чынам мы дадзеным узамозым давер і ўпэўненасць у тым, што двухбаковыя дамовы, міжнародныя пагадненні і Венская канвенцыя будуць пакладзены ў аснову нашых узаемаадносін".

Дэнэл Спекхард таксама выказаў спадзяванне, што ў рэшце рэшт праблема будзе вырашана. Аднак, паводле слоў паса ЗША, сур'ёзнае заключэнне ўлучае ў гэты Штатаў высокае і эканамічнае становішча ў Беларусі, стан з правамі чалавека, адсутнасці сістэмы мажовага самакіравання і рэальнага ўдзелу грамадзян у кіраванні дзяржавай. "Нашы патрабаванні застаюцца такімі ж, але сітуацыя, магчыма, стала больш складанай. Нашы патрабаванні не з'яўляюцца перадавымі, што мы спрабавалі навязваць Беларусі, у тым сэнсе, што мы павінны адпавядаць тым ці іншым крытэрыям. Гэта не так. Нашы патрабаванні стасуюцца з тымі міжнароднымі нормамі і прынцыпамі, якія ўжо прыняты міжнароднай супольнасцю, яны не ствараюцца адмыслова для Беларусі. І пытанне ў тым, дзе знаходзіцца Беларусь у кантэксце ўважання ў міжнародную супольнасць праз ажыццяўленне тыя прынцыпы, якія выкарыстоўваюцца большасцю развітых дзяржаў. І прынцыпы гэтыя застаюцца незменнымі. Развіццё дэмакратычнай сістэмы, развіццё рынкавай эканамічнай сістэмы, інтэграцыя ў эканоме- і эхад-

нэўрапейскую супольнасць, развіццё дабраўсёўскіх зносін з памежнымі краінамі, павага да правоў чалавека і правоў асобістых ініцыятыў грамадзян — гэта тыя сферы, якія зараз развіваюцца, але павінны дасягнуць пэўнай ступені, пакуль Беларусь будзе здольная паспяхова інтэгравацца ў міжнароднае супольнасць". На пытанне адносна крытыкі ў адносінах да Беларусі, што да пэўнай нязнаменнасці амерыканскіх палітыкі ў дачыненні да Беларусі, калі прэзідэнт расійскіх ініцыятываў у Беларусі раздзяляе ў сувязі з Расіяй, паса Спекхард зазначае: "Я не прымаю гэтую крытыку, бо ў Вашынгтоне вельмі ўважліва ставіцца да вызначэння ролі Беларусі і Расіі, і мы вельмі ўважліва вырашваем узаемазносін з Расіяй, каб не прыняць рашэнняў, што паставіць пад сумненне незалежнасць і суверэнітэт Беларусі. І тут, у Вашынгтоне, я назіраю, якое вялікае значэнне надаецца безбеспечнаму захаванню суверэнітэту і незалежнасці Беларусі. Фактычна афіцыйныя асобы ў Вашынгтоне, хутэй, разглядаюць Беларусь у сувязі з Літвой, Польшчай і Украінай у сэнсе

таго, у якім накірунку маглі б развівацца Беларусь. Гэта эканамічны пераўтварэнні, якія праходзяць у Польшчы і Літве, і дэмакратычныя змены, што адбываюцца ў гэтых краінах і якіх мы бажалі бачыць таксама ў Беларусі. Мы разглядаем гэтыя пытанні ў кантэксце рэгіянальнай палітыкі. Зразумела, добра, што Беларусь мае такія цесныя ўзаемазносін з Расіяй, эканамічны і гандлёвыя сувязі, аднак гэтыя неадэкватныя. Каб краіна была сапраўды кінцевай і багатай, трэба таксама развіваць стасункі і з краінамі Заходняй і Усходняй Еўропы. Я буду шчырым і павінен сказаць, што распардак дзяў ўтрымлівае шмат сур'ёзных міжнародных праблем і, нягледзячы на тое, што мне хацелася б, каб афіцыйныя асобы ў Вашынгтоне прывялі ўвесь свой час праблемам Беларусі, гэта — не магчыма. Аднак я павінен зазначыць, што яны зацікаўлены, заклікаючы і іх, безумоўна, халючыя тэндэнцыі, што вызначыліся ў палітыцы Беларусі, аднак магчыма і злучаныя Штатаў вельмі лімітаваны і вызначаны, у якім накірунку будзе развівацца Беларусь, павінен беларускі народ".

Міхал Пастухоў, доктар юрыдычных навук, прафесар

Ці законы рэферэндум па пытанні аб мове?

Час усё больш аддаляе нас ад майскага 1995 года рэферэндуму, калі група ўлады, спаслаючыся на вынікі "ўсенароднага галасавання", аскавала дзяржаўныя сімвалы беларускага народа і надала рускай мове статус дзяржаўнай разам з беларускай. З пазіцыі сённяшняга дня выразна відавочна, што ініцыятыва вынікі такой ініцыятывы ўлады. Беларускі народ пазбаўся сваіх нацыянальных сімвалаў. Замест справядлівых нацыянальных сімвалаў і герба яму прапанавалі нейкія сурогаты савецкай сімволікі. Мова карэктнай нацыянальнай адкрыта вышэйшага рускай мовы ва ўсіх сферах дзяржаўнага і грамадскага жыцця. Згубіўшы свае нацыянальныя сімвалы і мову, Беларусь апынулася як бы адрэзанай ад сваёй гісторыі і часова страціла ўсю арыенціроўку. У такіх умовах над беларускай нацыяй нависла пагроза асіміляцыі рускамоўным насельніцтвам і, як вынік, непэвненасці інкарпарацыі Беларусі ў сусветны Рэспублікаў дзяржаў. Але да гэтага часу на грамадска абмеркаванні не выносілася пытанне аб законнасці самога рэферэндуму. Ніхто так і не адказаў: ці можна было праводзіць рэферэндум па пытанні аб змене нацыянальнай сімволікі і зніжэнні статусу беларускай мовы?

Крыху гісторыі

Трэба нагадаць, што з ініцыятывай правядзення рэферэндуму выступіў прэзідэнт Рэспублікі Беларусь А. Лукашэў. Падпарадкаваўшы яго настаяльным патрабаванням, Вярхоўны Савет Рэспублікі Беларусь 12-га склікання прыняў пастанову ад 13 красавіка 1995 года №3728-ХІІ "Аб правядзенні рэспубліканскага рэферэндуму па пытанні, прапанаваным прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь, і мерах па яго забеспячэнні".

У адпаведнасці з указанай пастановай у бюлетэні для галасавання былі ўключаны наступныя пытанні:

1. Ці згодны Вы з наданнем рускай мове аднолькавага статусу з беларускай?
2. Ці падтрымліваеце Вы прапанову аб устанавленні новых Дзяржаўнага флага і Дзяржаўнага герба Рэспублікі Беларусь?
3. Ці падтрымліваеце Вы дзеянні прэзідэнта Рэспублікі Беларусь, скіраваныя на эканамічную інтэграцыю з Расійскай Федэрацыяй?
4. Ці згодны Вы з неабходнасцю ўнесена змяненняў у Канстытуцыю Рэспублікі Беларусь, якія прадугледжваюць магчымасць дэтармінаванага спячэння паўнамоцтваў Вярхоўнага Савета прэзідэнтам Рэспублікі Беларусь у выпадках сістэматычнага ці грубога парушэння Канстытуцыі?

Першае, другое і трыяе пытанні выносіліся на абавязковы рэферэндум, рашэнне якога з'яўляецца канчатковым, а чацвёртае пытанне — для прыняцця кансультацыйнага характару.

Криминал

"Мерседес-Бенц" с мясной "начинкой"

В Мстиславском районе работники милиции задержали микроавтобус "Мерседес-Бенц-209", в котором находилось свыше полутонны мяса, расфасованного в пакеты по два килограмма. Его пытались незаконно вывезти через границу с Россией трое жителей Барановичей.

По решению Мстиславского районного суда микроавтобус и все мясо конфисковано в доход государства. Кроме того, каждый из этих трех "предпринимателей" оштрафован на 17 миллионов.

На Брестчине афіцыйна зарэгістравана каля 21 тысячы хронічных алкаголікаў

На сёння на Брестчине афіцыйна зарэгістравана каля 21 тысячы хронічных алкаголікаў. Урачы-наркологи скардзяцца, што гэтай лічбы — нізкай, бо рэальную і не адлюстроўвае ў поўнай меры той сітуацыі з алкаголізмам, якая складваецца апошнім часам у вобласці.

Асабліва засмучае, што сярэд алкаголікаў усё больш жанчын і дзяцей. Так, толькі ў гэтым годзе да адказнасці за сістэматычнае распіццё спіртных напояў прыцягваліся больш за 2 тысячы падлеткаў, каля 200 непаўналетніх

паставлены на медыцынскі ўлік за сістэматычнае ўжыванне алкаголю.

Мілізіцыйская статыстыка таксама несумяшчальна і адзначае рост алкаголізму значна ўзростае ў стане алкагольнага ап'янення. Так, толькі ў Маскоўскай вобласці Брэста за 10 месяцаў гэтага года па паршэнні антыалкагольнага заканадаўства затрыманы больш за 9 тысяч чалавек, 88 з іх — за п'янтства на вытворчасці. 13 аўтааваары на тэрыторыі раёна ўчынена па віне п'яных водзіцель.

Валодзіна КАЗЛОВІЧ.

Личное мнение

Беда, коль страной "рулит" кухарка

Сразу же оговаривая свою начальную позицию — нового вице-премьера белорусского правительства Александра Андреевича Попкова я абсолютно не знаю. Мне неизвестно, высок он или низок, блондин или брюнет, тощ или упитан... Равно как ничего не известно мне о его деловых качествах: умеет ли, энергичен ли, умеет работать с подчиненными? и т.д. и т.п.

Не спорю, может, это кристально честный человек, инициативный хозяйственник, разумный руководитель. Все может быть. И все же, когда знакомимся с биографией нового куратора агропродовольственного комплекса в правительстве страны, гложет сомнение — а справится ли он с таким тяжелым бременем?

Председатель райисполкома, около года первый секретарь райкома КПБ, директор арендного предприятия, снова председатель райисполкома... Работал в Шклове. Значит, хорошо знаком с президентом. Но это вряд ли

основание для упрека. Конечно, кто-то может вспомнить Коноплева, Ермакова, Божелко и других шкловских-могилевских выхожденцев и заговорить о протекции со стороны главы государства своим землякам. Но ведь можно и возразить — приближает к себе тех, кого знает, с кем вместе работал.

Дело здесь не в Шклове, не в регионе. Дело в уровне. Что бы ни говорили о коммунистах, но в той системе кадровая работа была отлажена, как ни одна другая. Отлажена в том смысле, что перепрыгивания через несколько ступеней карьерной лестницы практически не встречались. Для руководителей района, каким и являлся господин Попков, переход на работу в министерский аппарат был твердым и однозначным — заместитель министра. И не вышло! Конечно, потом со временем, если человек попал в струю, он мог продвигаться и дальше. Но с районного уровня выше замминистра не назначали.

Некалькі блокаў пытанняў выносіцца на чарговае пасяджэнне Савета кіраўнікоў урадаў дзяржаў СНД, якое пройдзе 25 лістапада ў Маскве

Чарговае пасяджэнне Савета кіраўнікоў урадаў дзяржаў — у дзённым СНД пройдзе ў Маскве 25 лістапада. Пра гэта БелаПАН паведамліў у прэс-службе Выканаўчага сакратарыята СНД у Мінску.

У парадку дня маюцца адбыцца пасяджэння — больш за 30 пытанняў, разбітых на некалькі блокаў. У першы з іх уваходзяць два пытанні, па якіх прэм'ер-міністры толькі абмяжоваць меркаваннямі. Гэта пытанні аб сітуацыі на фінансавых рынках Расіі і іншых дзяржаў Садружэння, а таксама аб ходзе Спецыяльнага міждзяржаўнага форуму для абмеркавання пытанняў у адносінах да эканамічнай інавацыі СНД і яго рэфармавання.

Другі блок складаюць практычныя пытанні, якія ўносяцца на Савет кіраўнікоў урадаў для падпісання. У яго, у прыватнасці, уваходзяць наступныя практычныя пытанні: аб супрацоўніцтве ў вырашэнні праблемы ВІЧ-інфекцыі, а таксама аб стварэнні Міждзяржаўнага фінансаво-прамысловай групы "Інтэрнацыянальнай"; практыка міждзяржаўнага мэтавага праграмы развіцця Корпуса сіл СНД

яльнага міждзяржаўнага форуму для абмеркавання пытанняў у адносінах да эканамічнай інавацыі СНД і яго рэфармавання.

Закон "Аб народным галасаванні (рэферэндуме) у Рэспубліцы Беларусь ад 13 чэрвеня 1991 года ўсталяваў, што на рэспубліканскі рэферэндум не могуць выносіцца, сярод іншых, пытанні, якія парашаюць неад'яднае права народа Рэспублікі Беларусь на суверэннае нацыянальнае дзяржаўнасць, дзяржаўныя гарантыі існавання беларускай нацыянальнай культуры і мовы (арт. 3).

З гэтых палажэнняў Канстытуцыі і законаў Рэспублікі Беларусь вынікае, што пытанні, накіраваныя на зніжэнне дзяржаўнага гарантыі існавання беларускай мовы, у тым ліку шляхам прызначэння яе ролі ў парадку і іншым мовам, не могуць выносіцца на рэспубліканскі рэферэндум. Аналагічную выснову трэба зрабіць і адносна пытанняў аб змене Дзяржаўнага сцяга і Дзяржаўнага герба як пытанняў, якія замахваюцца на неад'яднае права беларускага народа на нацыянальнае дзяржаўнасць.

Справадлівасць перамога

Тым самым вынікі рэферэндуму адносна налічвання рускай мовы роўнага статусу з беларускай, а таксама адносна ўсталявання новай сімволікі з прававага пункту гледжання з'яўляюцца нізкім і палітычна адменна.

Як можна змяніць сітуацыю і як можна ануляваць вынікі незаконнага рэферэндуму? У прыватнасці, зрабіць гэта не так складана. Але для гэтага патрэбны адпаведныя ўмовы. Галоўнае з іх — узнаўленне ў Рэспубліцы Беларусь асновы дэмакратыі, дзяржаўнасці і законнасці. Толькі такія аб'ектыўныя ўмовы дазваляюць правесці рэферэндум па пытанні аб змене Дзяржаўнага сцяга і Дзяржаўнага герба як пытанняў, якія замахваюцца на неад'яднае права беларускага народа на нацыянальнае дзяржаўнасць.

Спор

То ли патроны отсырели, то ли винтовка подвела...

Неординарный случай произошел во время тренировок в Австрии с белорусским биатлонистом Алексеем Айдаровым. Во время стрельбы одна из его пулек улетела в "молоко". Такого вообще не бывает у профессиональных мастеров, а уж у призера Олимпийских игр — тем более. Потому и вернулся озадаченным из австрийских Альп главный тренер белорусской сборной Владимир Пласкин.

Самое печальное, — говорит он, — что трудно определить, в чем дело: то ли патроны "виноваты", то ли винтовка "бараклит". В конкретной ситуации и тестировании провести сложно, поскольку оружие немское, а боеприпасы русские. Правда, германская фирма "Динамит-Нобель" предложила свои бесплатные услуги, чтобы проверить наше оружие. При этом под каждый ствол подбирается наиболее приемлемая партия патронов. А их-то как раз у нас и нет, хотя заказ был сделан еще в мае. А потому от услуг фирмы пришлось отказаться.

Вячеслав ДУТОВ, БелТА.

Объявлена война "невозвратным" кредитам

Состоялось заседание расширенной коллегии республиканской Прокуратуры. Основное внимание на нем было уделено вопросам соблюдения законодательства при выдаче и использовании кредитов. Это не случайно. Как известно, многие банки выдали кредиты, которые остаются "невозвратными" на протяжении многих лет.

Участники коллегии обязали МВЛ форсировать розыск лиц, получивших кредитные средства, но не возвративших их в банки. Как сообщили БелТА в республиканской Прокуратуре, сейчас долги различным банкам составляют более 22 миллионов американских долларов и около 9 миллионов немецких марок. Прокуратура предложила руководству Национального банка Беларуси разработать с работниками, которые были причастны к выдаче кредитов неспособным клиентам.

Вячеслав ДУТОВ, БелТА.

Паралелі

У карэце мінулага далёка не паедзеш

Гэтыя службы змешчаны на кожным прыпынку. Пасажыры гэтага гэтага мінулага непазвешана ад адрозненняў ад нас суседка, якая на справе імкнецца ўвайсці ў сям'ю цывільнага Еўропы. Для беларускай рэчаіснасці звыклімі сталі з'яўляюцца маршэ і людзей на прыпынках, часам штурм дзявер' і язда, нібыта ў бочцы з селядзіцай, у перапоўненых зношаных машынах. Толькі зараз у Віцебску, дзе да 70 працэнтаў транспарту паліглае спяшчы, паспрабавалі крыху зменшыць вастрыішую праблему.

Патрошкі, збіраючы грошы, за апошнія паўгода ў абласным цэнтры з'явіліся на вуліцах яшчэ 15 аўтобусаў "Капус-280". Гэтыя аўтобусы, праўда, не новыя, а капітальна адрамантаваныя, пацямне 55 тысяч долараў за адзін і даўшы неспрыяльнае дабраму настрою пры пазды. Пра культуру абслугоўвання і ўзаемную непавагу паміж пасажырамі лепш прамаўчу. Заўважым, што ў той жа Польшчы ўсё больш прыватных вадзіцельцаў на маршрутах. Добра рэч — з'яўляюцца канкурэнцыя, якая прымусіла берагчы гонар сваёй фірмы, клапаціцца пра кожнага чалавека-пасажыра. Сам быў сведкам, як кіроўца шыкоўнага аўтобуса "Неаплан" па маршруце "Општы — Гданьск" падбіраў людзей на дарозе ў полі і лесе, калі яны надышлі да руку.

Пазней, калі вадзіцель, што адпамеру грашовыя вырुकцы не паспадына залежыць заробак аўтамабіліста. У нас жа праця-

Зимовка будет сложной

Текущая зимовка общественно-экономическим развитием БелТА отдала животноводства Минсельхозу-ада Владимир Бибиен. В беседе с корреспондентом БелТА он отметил, что трудности в основном связаны с недостатком травянистых кормов. Их заготовлено меньше прошлого года. В этих условиях специалисты рекомендуют шире применять при кормлении скота различные добавки, а также обеспечить надлежащую сохранность и строгий контроль за расходованием фуража.

Олег ШВЕДОВ.

Ці прыжывецца "дзіця" МАЗа ў кар'ерах?

Ці зможа самавал Мінскага аўтазавода замяніць у кар'ерах магутны і шырока выломны раней "Татры" і Кразы? Такім пытаннем задзіраўся пры ўсім транспартніку, калі самая спыска гарэньні забеспячэння растуць патрэбнасці будаўніцтва комплексу. Яны паведамлілі карэспандэнту БелТА ў прэс-службе МАЗа, выбралі серыіны самавал МАЗ-5516 грузавымальнасцю 20 тон, які выпускаецца ўжо некалькі гадоў. Прадм, прызначаны ён толькі для перавозкі сыпчавых грузаў.

Недзяка ад Мінска, у пачынаючым кар'еры, адбыліся пробныя

Рабочия аўтасельгасмаша незадаволены сваімі заробкамі

Рэспубліканскі савет прафсаюза работнікаў аўтамабільнага і сельскагаспадарчага машынабудавання правёў анкетаванне на 24 прадпрыемствах галіны. У апытанні прынялі ўдзел звыш 2,6 тысячы чалавек.

Большасць апытаных заявіла, што іх матэрыяльныя становішчы ў параўнанні з 1997 годам пагоршыліся. Гэта пацвярджаюць і такія даныя: зарплата, якая пераўтвараецца 6 мільёнаў рублёў, маюць толькі 5,7 працэнта рэспандэнтаў. У большасці апытаных яна вагаецца ад 3 да 4,5 мільёнаў, у трэці працуючых яшчэ больш нізка.

Львіная доля заробковых сродкаў (70 працэнтаў), а ў большасці працоўных зарплата — адзіная крыніца даходаў, ідзе на харчаванне. Нядзяўна, што амаль 88 працэнтаў апытаных паўнасна падтрымліваюць патрабаванні прафсаюзаў па павышэнні зароботнай платы. На пытанне аб іх удзеле ў акцыях пратэсту, якіх рыхтуюцца, больш чым паловіна рэспандэнтаў адказалі станоўча.

Аналізуючы вынікі анкетавання, высветлілі, што найбольш прымальнай формай акцый пратэсту рэспандэнты лічаць мітынгі і ішчэ. У той жа час 21,6 працэнта апытаных такіх меры не прымаюць, бо яны бескарысныя.

БелТА.

Встречи

Предприниматели Республики Беларусь сделают все для того, чтобы из Чечни вернулись все белорусские ребята

К сожалению, официальные лица государства практически ничего не делают для разрешения вопросов, связанных с заложниками и военнопленными в Чечне. Остаются невыясненными судьбы многих наших белорусских ребят, которым присвоен статус "пропавший без вести". Не всегда то, что пришло в "линию", соответствовало действительным документам. Поэтому общественные организации пытаются решать данные вопросы самостоятельно, за счет собственных средств и сил.

Эти и другие вопросы обсуждались недавно в Варшаве председателем Гродненского профсоюза предпринимателей Валерием Левоневским и делегатом Республики Ичкерия в рамках третьей международной конференции по правам человека.

Стороны выразили желание расширить различные контакты между официальными и общественными структурами Республики Ичкерия и общественными организациями Республики Беларусь.

Р.С. Кого интересует судьба своих близких, пишите нам по адресу: 230005, г. Гродно, а/я 63, (тел. 72-00-72), прием граждан с 18 до 19 часов в адрес: г. Гродно, Ст. Батория 8-201 (г-на "Неман").

На снимке: участники встречи — президент Республики Ичкерия Аслан Масхадов и председатель Гродненского профсоюза предпринимателей Валерий Левоневский.

гваюць жыцц ўстарэўшымі крытэрыямі і ранейшым палыхоўкам да працэнтнага пераважання. Надзея транспартнікаў Віцебшчыны на вяртанне на маршруты кандуктараў хоць і дазволілі павялічыць даходы, але прыбылі шэраг новых клопатаў.

Многія кандуктары не вытрымліваюць нервовай і зменнай працы на нагах у цеснае і таўкатні, атрымліваючы за гэта калейкі. У трамваяна-тралейбусным управленні Віцебска па гэтай прычыне не хапала 52 кандуктараў, у аўтапарку ўварыліся 30 вакансій. Дэсяткі былых работнікаў наогул кінутыя наўшчэ, прыхпінушы з сабою грашовую вырुकчу. Паўны час на лініі без кандуктараў не вытаскалі машыны, што толькі завадыла клопатаў людзям на прыпынках. Каб не сарваць канчаткова і без таго напружаны графік руху, які выйсе — зноў у сафонах асобных машын з'явіліся ранейшыя кампосеры. Аднак гэтая мера — часова, вернуць сюды людзей, якім нарэшце дадуліся значна павышчы зарплату.

У той дзень, калі нарэшце паказаліся доўгачаканыя трамвай, нават павясяць, што скончыліся мае пакеты. Безліч праблем сёння паўстае перад маладой беларускай дзяржавай. Без перабольшвання, ці не галоўнейшая з іх — транспартная. Толькі вольна капаць, каб перамагчы гэе сённяшнім тэмпам, заўтра наогул рызыкаем паралізаваць нармальнае жыццё.

Уладзімір ШЫК.

Украинцы пытаются подражать польским соседям

“Вашингтон пост” (США): “Украина пытается быть Польшей, а не Россией. Она хочет процветать в новой экономике свободного рынка, а не скатиться в экономический хаос, не прозябать бесконечно в трясине социальных проблем, не уходить от гоним глобально-капитализма. Однако стоит отмахнуться всего несколько километров от западной границы Украины, чтобы понять, насколько проблемы Украины схожи с российскими. Обувная фабрика не работает, радиозавод закрыт, лес, в котором делались железнодорожные спялени, стоит пустой. Новости по радио звучат так, точно это вещает Москва: президент и парламент схватились в смертельной схватке по поводу реформ, из промышленности пытаются выгнать налоги, в катастрофе погибли десятки шахтеров.

Каспийский маршрут трубопровода сочтен неприемлемым

“Нью-Йорк таймс” (США): “Руководители американских нефтяных компаний и высшие чиновники правительства США на специальной встрече сошлись на том, что ключевой нефтепровод от азербайджанского Баку на Каспий до средиземноморского турецкого Джейхана в настоящее время коммерчески неприемлем, хотя они и подчеркнули, что он будет построен, если экспорт каспийской нефти значительно вырастет.

Защитники план уделу Беларуси у выставочных-кирмашовых мероприятиях за мяжой у 1999 годзе

Як паведамілі БелаПАН у МЗЭС, план уключае ў сябе 25 выставачных мерапрыемстваў — нацыянальныя выставы ў краінах блізкага і далёкага замежжа, а таксама нацыянальныя экспазіцыі Рэспублікі Беларусь на міжнародных выставах. Сярод гэтых мерапрыемстваў прысутнічаюць як традыцыйныя выставы — “Цібіт” у

Галандская тэхналогія прыходзіць у Віцебск

Імідж — гэта немалаважна...

Першы ў рэспубліцы праект даўгатэрмінавай праграмы развіцця гістарычнага цэнтру горада будзе распрацаваны ў Віцебску. Архітэктары і горадабудавальнікі ўзялі за аснову галандскую тэхналогію. Яна прадугледжвае партнёрства арганізацый, зацікаўленых у развіцці сістэмы абслугоўвання насельніцтва і турызму, прапаганды культурнай спадчыны. Такім чынам удаецца прыцягнуць інвестыцыі і захаванні помнікі гісторыі і культуры. У распрацоўцы праекта акрамя айчынных спецыялістаў удзельнічаюць у якасці сааўтараў супрацоўнікі інстытута жылёвых праблем з Галандыі.

Міжнароднае супрацоўніцтва Польскія бізнесмены вучаюцца магчымасці работы ў беларускіх СЭЗ

Дэлегацыя польскіх прадпрыемстваў наведвала Беларусь. Мэта іх візіту — знайсці са свабоднымі эканамічнымі зонамі. У час знаходжання ў нашай краіне бізнесмены Польшчыны правялі шэраг дзелавых сустрэч і перагавораў. Адна з іх абылася ў камітэце прадпрыемства і інвестыцыйнага супрацоўніцтва ў Беларусі.

Жан-Клод Иззо — детектив в темно-голубых тонах

В кюрге авторов детективных романов появилось новое имя — Жан-Клод Иззо. Три романа этого бывшего журналиста сразу же стали популярными во Франции. Их действие происходит в Марселе на Средиземном море. Читая Иззо, мы погружаемся в чёрный и запятый солнцем мир портового города. Каждый год “Чёрная серия” знакомит нас с новыми именами. Большинство из них — талантливые авторы. Порой случаются и настоящие открытия, которые надолго остаются в памяти читателей. Но такое бывает редко. Жан-Клод Иззо принадлежит к числу писателей, встреча с которыми запоминается. Первый его роман под названием “Тотальный Хепс” был опубликован в 1995 году издательством “Галимар”, когда его автору исполнилось 45 лет. И сразу же — рекордный тираж в 14000 экземпляров. Следующий роман “Шумо” выводит его в ряды лучших. А в мае этого года издан последний том марсельской трилогии “Солеа”. Иззо удалось привлечь ту часть публики, которая обычно со снисхождением относится к жанру детектива. Ее привлек образ Марселя, вечного города с печальной славой, стоящего в одном ряду с такими мифическими сооружениями урбанизма, как Лос-Анджелес, Лиссабон и Барселона.

Мир Романов Иззо — одновременно трагичный и переливающийся разными оттенками, кровавый и человеческий. Люди убивают друг друга на фоне пейзажа, от которого веет покоем. Такая красота порой подавляет, ведь море и солнце бесстыдно против смерти. Главной героиней романа Иззо Фабия Монталь полон любви к людям и отвращения к жизни. Он прогуливается по набережной солнцем улиткам Марселя, заходит в темные кафе. Одна мысль не дает ему покоя: “Я должен во всем разобраться”. Этот марсельский Марлоу не читает мораль, а пытается понять. Выходит в этом мире ему помогают любовь и вино. Все его жизнь проходит среди жителей Новостроек и мелких мафиози. В романе “Тотальный Хепс” (выражение из песни марсельской рэп-группы IAM) Монталь вынужден вернуться в прошлое. Полицейский расследует убийство двух друзей детства. В романе “Шумо” (танец фламенко) Фабия Монталь вступает в единоборство с мафией. Дождь до пятидесяти лет, бывший полицейский так и не нашёл состояния. “Меня вынесла моя потерянная юность. Все мечты остались лежать на этом склоне моей жизни”. За этим героем хочется идти вслед: выпить вместе с ним стаканчик у Хассана, послушать, как пле-

Сильвия БЮЛЛО. (Подготовлено при содействии посольства Франции в Беларуси.)

Литва

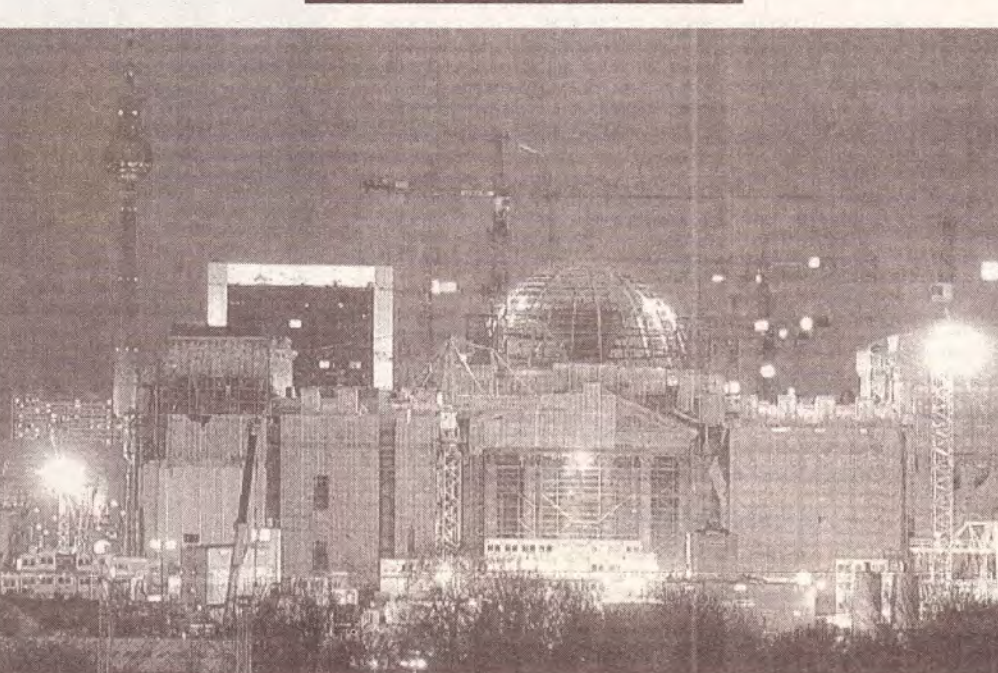
Валдас Адамкус значительно опережает по популярности других политиков страны

Рейтинг президента Валдаса Адамкуса, занимающего в течение нескольких месяцев первое место в списке двадцати популярнейших политиков страны, в октябре по сравнению с предыдущим месяцем повысился на 5 пунктов и составил 84 пункта. Об этом свидетельствуют опубликованные в газете “Республика” итоги опроса, проведенного литовско-британской компанией “Балтийские исследования” среди 1020 жителей Литвы.

Казахстан “Нурсултан Назарбаев — плохо замаскированный диктатор...”

Американская газета “Нью-Йорк таймс” комментирует внутриполитическую ситуацию в Казахстане: “Один из кандидатов на президентский пост в Казахстане утверждает, что он уже сейчас может предсказать исход намеченных на январь выборов. Однако вовсе не обязательно быть пророчицей. Ни у кого нет сомнения в том, что победителем на выборах станет Нурсултан Назарбаев — плохо замаскированный диктатор, организующий выборы, проигрывать которые у него нет ни малейших шансов. Поначалу Назарбаев считался демократом. Но с 1995 года он начал сосредотачивать власть в своих руках. Послушному ему парламенту принял поправку к Конституции, поначалу продлевая срок президентской власти с пяти лет до семи, а затем и вовсе отменил какие-либо временные ограничения. Назарбаев отправляет политических оппонентов за решетку по обвинению в клевете. На прошлой неделе он вычеркнул из избирательного бюллетеня своего главного противника, бывшего премьер-министра, Акежана Казыбекина под предлогом несоблюдения какой-то формальности. По распоряжению Назарбаева закрываются немногочисленные независимые газеты, а телевидением руководит его дочь. Приезжающие с визитом в Казахстан официальные лица из Соединенных Штатов затрагивают эти вопросы в беседе с президентом Назарбаевым и объявляют демократическое развитие важным аспектом политики США в этом регионе. Однако бесспорным приоритетом остается нефть. Как-никак нефтяные месторождения Казахстана оцениваются в 10 миллиардов баррелей. Назарбаев контролирует разницу контрактов и обеспечивает стабильность в регионе, где тон все больше начинает задавать исламский фундаментализм. Демократизация в Казахстане не относится к приоритетным целям Вашингтона, и Назарбаев это знает.

В объективе — Германия

Становление столицы: обустраивается рейхстаг.

Фермеры стран ЕС довольны продовольственной помощью Москве

“Соле — 24 оре” (Италия): “В Европе и особенно во Франции довольны решением Брюсселя предоставить России пакет помощи в размере 400 млн. ЭКЮ на приобретение продовольствия. Это решение, кажется, приветствовали и операторы на сырьевых биржах. Однако внимание последних было уделено новым докладом соответствующего американского ведомства о мировом сельскохозяйственном балансе на 1998-1999 годы. Ожидается, что новый поток зерна в Россию может привести к росту котировок.

Великобритания бьется за посольство, свободное от “жучков”

“Дейли телеграф” (Великобритания): “Британские строители заучив рукава работают над самым чувствительным строительным проектом, которое осуществляет за границей правительство Ее Величества — новым посольством в российской столице. Переговоры с Советским Союзом о месте его размещения тянулись десятилетия. Некоторые официальные лица даже возражали против появления на московской набережной пост-модернистского здания, крупнейшего из архитектурных проектов Форин-офиса. Но эти угрозы русских бюрократов проекту стоимостью 60 млн. фунтов стерлингов были сняты.

Теперь необходимо защитить здание еще от одной опасности — от враждебного прослушивания здания со стороны российской разведки. Сотрудники должны переехать в новые помещения через год, и здания состоит в том, чтобы там, где будут работать большинство дипломатов, не было “жучков”, хотя остальные помещения могут быть “зараженными”.

Ему 97-й год, а он рвался в Бундестаг. Средний возраст кандидатов на прошлых выборах в Бундестаг вырос по сравнению с предыдущими выборами с 45 до 46 лет (в 1990 г. — 44 года). Самым молодым оказался 18-летний П.Хаванке (ПДС), самым пожилым — М. фон Керкеринг (“Христианский центр”), которому идет уже 97-й год. Среди кандидатов было больше всего чиновников, здесь партия ХСС оказалась абсолютно вне конкуренции — 63,3% (эта партия — самая старая и насчитывает самый большой процент пожилых).

В СДПГ преобладали юристы, у “зеленых” — ученые, теологи и учителя, священников оказалось десять (четыре в СДПГ), а шахтеров — лишь трое.

Депутатов-хулиганов становится больше. За истекший четырехлетний период число случаев, когда депутаты приходилось призывать к порядку за оскорбление и брань, подсчитано до 97 случаев. Среди использованных выражений такие, как “рождественский гусь”, “верблюд”, “свинья”, “министр-кротовос”, “бетонный большевик”, “старый нежева”, “болван” и т.д.

Сильвия БЮЛЛО. (Подготовлено при содействии посольства Франции в Беларуси.)

Духоўны скарб

Ясяльдзянка

Памяці Жэні Янішчыц, чыё жыццё абарвалася заўчасна

Жэня Янішчыц вылазла за сваё непрацяглае жыццё ўсяго шэсць пазычак зборніка, прытым шосты “У шуме жытняга святла” складала з лепшых твораў папярэдніх выданняў. Але кожная кніжка, пачынаючы з першай “Снежанай грашчэ” (1970) і канчаючы апошняй, з якой вылучаецца “Каліна зямля” (1987), адзначаная Дзяржаўнай прэміяй імя Янкі Купалы, была сапраўдным падзеям, з’ява нацыянальнай літаратуры.

Бог даў ёй уражліваю і трапяткую душу, ранаіма, вялікае і шчодрое сэрца, пасляў у іх свяшчэнную любоў да Бацькаўшчыны, да людзей, да роднага слова. Гэта тое, без чаго не можа абысці асоба паэта. Янішчыц не магла не абысці — яна рана выявіла ў сабе надзвычайны талент і неўзабаве трывала заняла ў беларускай паэзіі сваё пачэснае месца, — адно павінна была яшчэ даўга-даўга жыць і ствараць на радзінцы Беларусь.

20 лістапада ёй споўнілася б яшчэ толькі 50. Яе не стала 25 лістапада 1988 года, і гэта была самая цяжкая заўчасная страта за апошнія дзесяцігоддзі ў беларускай культуры.

Раздзіма Жэні Янішчыц — вёска Рудка, што на Піншчыне. Вершы пачала ствараць і друкаваць будучы яшчэ школьніцай (спраўнаю школу канчала ў Парэччы). Вучылася ў БДУ. Працоўны шлях пачынала загалюбленай бібліятэкі, працавала літкансультанткай і загалюбленай аддзела паэзіі часопіса “Маладосць”. Была замужам за паэтам С.Панішчаным. Пасля разводу жыла адна. Выхоўвала сына. Сумленна несла прамадзінскі на грузкі, ведала дэпутатскую місію; яе выбралі ў склад прадстаўніц прэзідыума Саюза пісьмемнікаў Беларусі. У 1981 годзе брала ўдзел у рабоце Генеральнай Асамблеі ААН. Друкавалася ў вядучых літаратурных выданнях не толькі сваёй краіны, перакладалася на многія мовы свету: англійскую, балгарскую, іспанскую, нямецкую, польскую, украінскую і іншыя. Восё і наядуна (да 50-х угодкаў паэты) выйшла кніга яе лірыкі ў Балгарыі.

Наколькі ўдала складалася яе творчы лёс, настолькі ёй не шанавалася ў асабістым жыцці. Бела валілася на яе, наліцвалі чароўнае раздолье, называлі машына, праявілася пасля іх лянчанне, пагаршэнне здароўя, нечаканая трагічная смерць бацькі. Шчыра душа не ўтойвала ад чытача таго, што абылася з ёю і ёй:

І як дарога пад калёсамі —
Мае забяляе гды;
Да забыцця жыў,
да знебыцця
каханнем;
Страшна ноччу мне быць
З саркаці апантанай;
І восё іду — усё глухаватая...

Балюча чытаць такія радкі. І міжволі з ужо далёкай ясны 1966 года чуо рэха слоў зачараванае душы:

Я на свеце птушкаю лётаю,
Я на такія шчасліва!
Гэта выдыхнула з юнага сэрца яна, калі падпісвала мне свой фотаздымак — “на сваёй успамін ад Ясяльдзянкі”. На фотаздымку той пары — пад раскошную квітніцу яблыні — светлая, з адкрытай шчаслівай усмешкаю, чыстым позіркам і шырока раскрытымі бровамі дзячыня; швіненне яблыні і дзявочай вясны, дзявочай красы. Тут, дарэчы, прыдумана ёю малавядомае рамантычнае найменне “Ясяльдзянка” (ад назвы райскай баявой дэталі, ад якога павяла рачноў да лугавога свежасцю сваіх лістоў, адрававаўся той вясноны мжэ.

Талы Жэня стаяла перад выбарам: Саюз пісьмемнікаў пранаваў ёй вучыцца ў Маскоўскім літаратурным інстытуце, а яна наважылася паступаць у БДУ. “У Маскве

Узвядзём жа культуру ў культ, Ачышчэнне душы — непасрэдна! Як уважліва і пашчэтная матуля дала паэтэце запавятную ўрок: сыну, за якім яна зоркачала, “каб не збываў з дарогі змолду каб не запляміў жыццё”.

Мо па-жаночы прашу
чыё слёзна,
Але хачу, каб запамніў урок:
Заўтра любіць —
памагаць будзе позна:
Людзі, як зоркі, загаснуць, сынок.

Як пудоўна, што высокая мастацкай спалучаецца з высокай маральнасцю! Жэня Янішчыц, злашчэна, не была чуліва — была яна мужна і чуйна. Чуйна да людзей, іх лёсав. Яна шмат вершаў прысвечыла творцам і аплакавала ў свой час у вершах шмат каго з тых, чыё жыццё абарвалася заўчасна. Я прысвечваю невялічкі шмат вершаў светлай памяці яе, незабыўнай Жэні Янішчыц.

Немецкая мозаика

Ему 97-й год, а он рвался в Бундестаг

Средний возраст кандидатов на прошлых выборах в Бундестаг вырос по сравнению с предыдущими выборами с 45 до 46 лет (в 1990 г. — 44 года). Самым молодым оказался 18-летний П.Хаванке (ПДС), самым пожилым — М. фон Керкеринг (“Христианский центр”), которому идет уже 97-й год. Среди кандидатов было больше всего чиновников, здесь партия ХСС оказалась абсолютно вне конкуренции — 63,3% (эта партия — самая старая и насчитывает самый большой процент пожилых).

В СДПГ преобладали юристы, у “зеленых” — ученые, теологи и учителя, священников оказалось десять (четыре в СДПГ), а шахтеров — лишь трое.

Депутатов-хулиганов становится больше. За истекший четырехлетний период число случаев, когда депутаты приходилось призывать к порядку за оскорбление и брань, подсчитано до 97 случаев. Среди использованных выражений такие, как “рождественский гусь”, “верблюд”, “свинья”, “министр-кротовос”, “бетонный большевик”, “старый нежева”, “болван” и т.д.

Средний возраст кандидатов на прошлых выборах в Бундестаг вырос по сравнению с предыдущими выборами с 45 до 46 лет (в 1990 г. — 44 года). Самым молодым оказался 18-летний П.Хаванке (ПДС), самым пожилым — М. фон Керкеринг (“Христианский центр”), которому идет уже 97-й год. Среди кандидатов было больше всего чиновников, здесь партия ХСС оказалась абсолютно вне конкуренции — 63,3% (эта партия — самая старая и насчитывает самый большой процент пожилых).

В СДПГ преобладали юристы, у “зеленых” — ученые, теологи и учителя, священников оказалось десять (четыре в СДПГ), а шахтеров — лишь трое.

Депутатов-хулиганов становится больше. За истекший четырехлетний период число случаев, когда депутаты приходилось призывать к порядку за оскорбление и брань, подсчитано до 97 случаев. Среди использованных выражений такие, как “рождественский гусь”, “верблюд”, “свинья”, “министр-кротовос”, “бетонный большевик”, “старый нежева”, “болван” и т.д.

Сильвия БЮЛЛО. (Подготовлено при содействии посольства Франции в Беларуси.)

Василь ЖУКОВИЧ. На здымку: юная Жэня Янішчыц. (Май 1966 г.)

...Восень. Позняя восень. Мінусія, аддызі! Старажоўская, восем, трыста сорок адзін...

У гэсці ты запрасіла, каб не змог я забыць: бровы — вольныя крылы, вочы — мора журбы.

Успамінаецца найперш: аднойчы Блока ты чытала. Сваю ты драму прадчула, чытаючы класічны веры.

Трывожна за цябе было, ды пра найгоршае не думаў, вяртаўся да свайго я тлуму, адораны тваім святлом.

Пяць лістоў тваіх цудоўных — мне на радасць і тузу — захавалася.

Як памяць, іх навекі зберагу.

Трапяткія — веснавія — ўсё яны з адной вясны, ясныя і, як дышанне, натуральныя яны.

Пяць лістоў з твайго юнацтва — светлае далечны. Пяць лістоў, як пяць, лясцэска лепшай кветкі — чысціні.

“Палесся мілае дзіця...” Гляджу я фільм — і плачу. Старонкі блізкага жыцця я за смуглою бачу,

старонкі, што ў душы збярог; я ж кнігі ўсёй не ведаю: там столькі болю і трывог і столькі цяжкіх бед!

Я ж уяўляю, што ўсё прасцей, што ўсё прасцей намнога. Мне ўсё цешыла: расцеш, расцеш же да зор дарога!

Пакуль не выстела журба, на млечным шляху вершаў (была на жыве а ці ў грэбах) як ты перша, перша!

Суладзём, харастом была, узніслася, замілаваннем. Чаю ж ты не перамагла галабальнае расчараванне?

“Палесся мілае дзіця...” Гляджу я фільм — і плачу. Святога жалю пацучы, сястрыца, я не страчу.

Генеральная Асамблея ААН абвясціла 2001—2010 гады дзесяцігоддзем культуры свету і ненасілля ў дачыненні дзяцей

Генеральная Асамблея ААН абвясціла перыяд з 2001 па 2010 год Міжнародным дзесяцігоддзем культуры свету і ненасілля ў дачыненні дзяцей.

Як паведамілі БелаПАН у прадстаўніцтва ААН у Беларусі, у сваёй рэзалюцыі Генеральная Асамблея заклікала арганізацыйныя сістэмы Аб’яднаных Нацый, у прыватнасці, Эканамічны і Сацыяльны Савет і ЮНЕСКО, а таксама навуковыя арганізацыі, рэлігійныя групы і арганізацыі, адукацыйныя інстытуты, дзяча культуры і сродкі масавай інфармацыі да актыўнай падтрымкі ідэй дзесяцігоддзя дэла дэлабрыту ўсёх дзяцей свету. Асамблея таксама заклікала дзяржавы — члены зрабіць неабходныя крокі для ажыццяўлення гэтай рэзалюцыі.

Згодна з палажэннямі дакумента, генеральны сакратар ААН Кофі Анан прадставіць Асамблеі на пяцідзённую сесію дэкларі прэкт праграмы дзесяцігоддзя салейнічання ў ажыццяўленні мерапрыемстваў у рамках дзесяцігоддзя на мясцовым, нацыянальным, рэгіянальным і міжнародным узроўнях, а таксама па каардынацыі гэтых мерапрыемстваў.

Юрый АЛЯКСЕЕВ.

“Хочу делать то, что доставляет удовольствие”

Одна из наиболее популярных женщин современности, германская топ-модель Клаудиа Шиффер, заявила об окончании своей карьеры. 27-летняя звезда намерена больше не появляться на подиуме, поскольку ей это “стало неинтересно”. Собираясь в будущем сделать только “то, что доставляет удовольствие”, Клаудиа Шиффер не скрывает своего намерения самостоятельно заняться дизайном и разработкой модной одежды. Кроме того, как поведала модель, пора наконец отдать должное собственной личной жизни и “может быть, даже выйти замуж”. За кого, уточнено не было.

Леонид ЧЕРЕПОВИЦКИЙ, собственный корреспондент “Народной воли” в Федеративной Республике Германия.

Собаки не любят почтальонов

По данным немецкого почтового ведомства, ежегодно в ФРГ около 3500 почтальонов подвергаются нападению собак. Ежегодный материальный ущерб (а именно: расходы на лечение, выплата больничных денег) измеряется суммой 15 млн. DM.

Собаки не любят почтальонов

